09/06/2026

Με επιτυχία η Ημερίδα των Πνευματικών με θέμα: «Εξομολόγηση: το Βάπτισμα των δακρύων» (ΦΩΤΟ)

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Την Τρίτη 9 Ιουνίου στην αίθουσα «Μητροπολίτης Σταυροπηγίου Αλέξανδρος» στην Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά Βεροίας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των «ΛΒ' Παυλείων» η Ημερίδα των πνευματικών με θέμα: «Εξομολόγηση: το Βάπτισμα των δακρύων».

Την ημερίδα προλόγισε και παρουσίασε ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς μας Μητροπόλεως Αρχιμ. Αρσένιος Χαλδαιόπουλος και συμμετείχαν κληρικοί που διακονούν με την άδεια και την ευλογία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος το μυστήριο της Εξομολογήσεως, καθώς και νέοι Ιερείς που χειροτονήθηκαν τα τελευταία έτη.

Πρώτος ομιλητής ήταν ο Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η επιείκεια ως πατερική ποιμαντική πρακτική», ενώ δεύτερος ομιλητής ήταν ο Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Πρωτοπρ. Βασίλειος Καλλιακμάνης, ο οποίος μίλησε με θέμα: «Η μετάνοια ως δεύτερο Βάπτισμα και η εκκλησιολογική διάσταση της».

Στον χαιρετισμό του ο Ποιμενάρχης, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων, ανέφερε χαρακτηριστικά:

Τήν περασμένη ἑβδομάδα συνα-ντη--θήκαμε στήν Ἡμερίδα γιά τούς ἱερεῖς τήν ὁποία διοργάνωσε, ὅπως κάθε χρόνο στό πλαίσιο τῶν Παυ-λείων, ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη. Σήμερα ἔχουμε τή χαρά νά συνα-ντώμεθα σέ ἕναν πιό στενό, θά ἔλεγα, κύκλο, αὐτόν τῆς ἐπίσης κα-θιερωμένης ἀπό πολλῶν ἐτῶν Ἡμε-ρίδος τῶν πνευματικῶν τῆς Ἱερᾶς μας Μη-τρο--πό-λεως.

Σᾶς καλωσορίζω, λοιπόν, καί ἐγώ ὅλους μέ πολλή ἀγάπη, καί ἰδιαι-τέρως καλωσορίζω καί εὐχαριστῶ ἀπό καρδίας τούς ἐκλεκτούς προσ-κε-κλημένους ὁμιλητές μας, δύο διακεκριμένους κληρικούς καί πα-νε-πιστημιακούς διδασκάλους, τούς ὁποίους γνωρίζω ἀπό πολλῶν ἐτῶν: τόν αἰδεσιμολογιώτατο πρω-το-πρεσβύτερο π. Βασίλειο Καλ-λιακμάνη, ὁμότιμο καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀρι-στοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσα-λονίκης, καί τόν αἰδεσιμο-λογιώ-τατο πρωτοπρεσβύτερο π. Ἀθα-νάσιο Γκίκα, καθηγητή ἐπίσης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστο-τελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλο-νί-κης καί Κοσμήτορά της.

Τούς εὐχαριστῶ θερμά γιά τήν πρόθυμη ἀνταπόκριση καί τήν παρουσία τους ἀλλά καί γιά ὅσα θά μᾶς ποῦν τόσο μέ βάση τίς ἐπιστη-μονικές τους γνώσεις ὅσο καί ἀπό τήν πολυετῆ ἐμπειρία τους στή δια-κονία τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς μετανοίας.

Ἄν ἡ ἱερωσύνη εἶναι, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «τέχνη τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπι-στημῶν», εἶναι ἀκόμη ὑψηλότερη καί δυσκολότερη τέχνη καί ἐπιστή-μη ἡ διακονία τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως καί τό ἔργο τοῦ πνευματικοῦ. Γι᾽ αὐτό καί πα-ρό-τι ὁ Κύριός μας ἔδωσε χωρίς καμία προϋπόθεση ἤ διάκριση στούς μαθητές του τή χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν

ἀν-θρώ-πων, λέγοντας «λάβετε πνεῦ-μα ἅγιον, ἄν τινων ἀφεῖτε τάς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατεῖτε κεκράτηνται», ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ὁρίσει γιά ποι-μαντικούς λόγους νά δίδεται ἡ δυ-νατότητα τῆς διακονίας τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως στούς ἱερεῖς μέ ἰδιαίτερη εὐχή καί κατά τήν κρίση τοῦ Ἐπισκόπου. Καί αὐτό, γιατί, ὅπως εἶναι προφα-νές, ἡ εὐθύνη τῆς καθοδηγήσεως ἑνός ἀνθρώπου μέσα ἀπό τό μυ-στήριο τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως ἀπαιτεῖ καί ἐμπειρία καί γνώση καί εἶναι μία μεγάλη καί σοβαρή εὐθύ-νη.

Τό θέμα τῆς σημερινῆς μας Ἡμε-ρίδας, ὅπως ἤδη γνωρίζετε καί ἀκού-σατε, ἐντάσσεται στό γενικό-τερο θέμα τῶν ΛΒ΄ Παυλείων, πού εἶναι «Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί τό Βάπτισμα», καί εἶναι «Ἐξομολόγη-ση: τό Βάπτισμα τῶν δακρύων».

Ἡ συσχέτιση τῆς ἐξομολογήσεως μέ τό βάπτισμα δέν εἶναι συμπτω-ματική. Εἶναι διαχρονική, ἐφόσον τό βάπτισμα συνεδέετο ἐξ ἀρχῆς μέ τή μετάνοια καί τήν ἐξομολόγηση καί ἐπισφράγιζε πάντοτε τήν ἄφε-ση τῶν ἁμαρτιῶν, πού παρείχετο μετά τή μετάνοια καί τήν ἐξομο-λόγηση.

Πρίν ἀκόμη ἀπό τό χριστιανικό βάπτισμα, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρό-δρομος ἐπισφράγιζε μέ τή βάπτιση στόν Ἰορδάνη τήν ἐξομολόγηση τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἐξομο-λογοῦντο τίς ἁμαρτίες τους.

Τό ἴδιο συνέβαινε καί μέ τό χρι-στιανικό βάπτισμα πρίν ἀπό τήν καθιέρωση τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ. Οἱ κατηχούμενοι ἐξομολογοῦντο πρίν ἀπό τό βάπτισμα, καί τό βάπτι-σμα καθάριζε τίς ψυχές τους ἀπό ὅλες τίς ἁμαρτίες πού εἶχαν διαπράξει μέχρι τότε, ἀφοῦ προη-γεῖτο μετάνοια.

Τό μυστήριο τοῦ βαπτίσματος τε-λεῖται ὅμως ἅπαξ, μία φορά στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί δέν μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως συνεχίζει νά ἁμαρτάνει ἐξαι-τίας τῆς φυσικῆς ροπῆς τῆς ἀν-θρωπίνης φύσεως πρός τήν ἁμαρ-τία. Δέν στερεῖται ὅμως τή δυνα-τότητα νά λάβει τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του, ἐφόσον μετανοήσει, ἀξιοποιώντας τή χάρη πού ἔδωσε ὁ Κύριός μας στήν Ἐκκλησία του. Καί ἔτσι ἡ εἰλικρινής μετάνοια μέσα στό ἱερό μυστήριο τῆς Ἐξομολο-γήσεως, χαρίζει τήν ἄφεση καί ἀνα-νεώνει τή χάρη τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, ἐνῶ τά δάκρυα τῆς μετανοίας ἀντικαθιστοῦν τό ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος καί ἀπο-πλύνουν τόν λευκό χιτώνα τοῦ βαπτίσματος ἀπό τούς ρύπους τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ μετάνοια βεβαίως εἶναι ἕνα προσωπικό βίωμα, εἶναι μία δια-δρομή πού δέν εἶναι εὔκολη οὔτε αὐτονόητη, ἀφενός γιατί ὁ ἄνθρω-πος πρέπει νά γνωρίζει γιατί πρέ-πει νά μετανοεῖ, ἀλλά καί πῶς πρέπει νά μετανοεῖ. Ἀσφαλῶς ὑπάρ-χουν θέματα καί ἁμαρτίες, γιά τίς ὁποῖες δέν χρειάζεται νά διευκρινίσει κανείς ὅτι ὑπάρχει

ἀνάγκη μετανοίας.

Ὑπάρχουν ὅμως πάρα πολλά ἄλλα θέματα, τά ὁποῖα καί πρέπει νά γνωρίζει κανείς ὅτι ἔχει ἀνάγκη μετανοίας, ἐάν πέσει σέ αὐτά, ἀλλά καί πρέπει νά μάθει νά τά ἀνα-γνωρίζει μέσα στήν ψυχή του, μέσα στήν καθημερινότητά του. Καί γι᾽ αὐτό χρειάζεται καθοδήγηση ἀπό τόν πνευματικό καί μάλιστα ἀπό ἕναν κληρικό πού ἔχει καί ἐμπειρία καί γνώση καί τόν κατάλληλο τρόπο νά διαχειρισθεῖ καταστάσεις καί νά βοηθήσει τόν ἄνθρωπο πού εἴτε προσέρχεται εἴτε θέλει νά προ-σέλθει στό μυστήριο τῆς ἱερᾶς ἐξο-μολογήσεως.

Αὐτή ἡ βοήθεια καί ἡ καθοδήγηση πού προσφέρεται μέσα ἀπό τό μυ-στήριο τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως, προσφερόταν κατά τούς πρώτους αἰῶνες μέσα ἀπό τήν κατήχηση. Διότι, ὅπως εἶπα προηγουμένως, ἀφενός ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά γνωρίζει πάντοτε τί εἶναι σφάλμα ἤ τί εἶναι ἁμαρτία καί ἀφετέρου διότι ὁ πονηρός, προκειμένου νά μήν τόν ἀφήσει νά μετανοήσει, ἐπιχειρεῖ συχνά νά καλύψει καί νά δικαιολογήσει γεγονότα καί κατα-στάσεις γιά τά ὁποῖα χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος νά μετανοήσει.

Ὑπάρχει ὅμως καί ἡ ἄλλη πλευρά τοῦ θέματος: πῶς καί πόσο χρειά-ζεται νά μετανοήσει ὁ πιστός.

Ἡ ἐξομολόγηση εἶναι τό βάπτι-σμα τῶν δακρύων, ἀλλά πολλές φορές καί αὐτό παρανοεῖται ἤ καί παρεξηγεῖται, καί ὁ πνευματικός θά πρέπει νά τό κατανοήσει καί νά βοηθήσει τόν ἐξομολογούμενο.

Γιά νά ἀποτελοῦν τά δάκρυα βά-πτισμα, θά πρέπει νά εἶναι δάκρυα εἰλι-κρινοῦς μετανοίας. Νά μήν εἶναι δάκρυα πού ἐκφράζουν ἁπλῶς ἕνα συναίσθημα ἤ μία ἀπο-γοήτευση ἤ μερικές φορές ἕναν πληγωμένο ἐγωισμό.

Ὑπάρχει βέβαια καί τό ἀντίστρο-φο. Δέν θά πρέπει ἡ συνειδη-το-ποίη-ση μιᾶς ἁμαρτίας, μιᾶς πτώ-σεως, ἑνός πάθους νά γίνεται ἀφορ-μή ἤ λόγος πού, ἀντί νά ὁδη-γήσει τόν ἄνθρωπο στή μετάνοια καί στή λύτρωση, τόν ὁδηγεῖ στήν ἀπόγνωση ἤ καί στήν κατάθλιψη. Αὐτό κάποιες φορές μπορεῖ νά συμβεῖ, εἴτε γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐαίσθητος ἤ ἔχει μία τέτοια ροπή εἴτε γιατί πρόκειται γιά μία παγίδα τοῦ πονηροῦ, πού ἐπιχειρεῖ νά ἐμπο-δίσει τόν ἄνθρωπο νά ζήσει τή χαρά τῆς μετανοίας καί τῆς ἀφέ-σεως, καί ἀκόμη κάποιες φορές ἀπό λάθος διαχείριση τῆς πνευμα-τικῆς αὐτῆς καταστάσεως καί τῆς ψυχοσυνθέσεως τοῦ ἐξομολογου-μένου ἀπό τόν πνευματικό.

Καί ἐδῶ ἔγκειται ἡ μεγάλη εὐ-θύνη του ἐνώπιον καί τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Ὁ πνευματικός διαχειρίζεται τή χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων πρός σωτηρία τους, διότι ὁ Θεός πού τήν προσφέρει «πάντας ἀν-θρώ-πους θέλει

σωθῆναι καί εἰς ἐπί-γνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν».

Πῶς θά φθάσει ὅμως ὁ ἐξο-μο-λο-γούμενος στή σωτηρία εἶναι ἐν μέρει καί εὐθύνη τοῦ πνευματικοῦ, γιά τό πῶς δηλαδή θά βρεῖ τόν τρόπο νά βοηθήσει τήν κάθε ψυχή.

Ἀσφαλῶς ὁ Θεός δέν θά ἀφήσει κανέναν ἄνθρωπο πού προσέρ-χε-ται στό μυστήριο τῆς ἐξομολογή-σεως μέ ἀγαθή διάθεση, μέ εἰλικρι-νεῖς προθέσεις καί κυρίως μέ μετά-νοια νά χαθεῖ ἀπό κάποια λαν-θασμένη ἤ ἀδέξια συμπεριφορά τοῦ πνευματικοῦ. Αὐτό ὅμως δέν ἀπαλλάσσει ἐμᾶς ἀπό τήν εὐθύνη οὔτε ἀπό τήν προσπάθεια πού πρέ-πει νά καταβάλλουμε γιά νά βοη-θή-σουμε καί νά στηρίξουμε τόν ἄν-θρωπο πού μᾶς ἐμπιστεύεται τήν ψυχή του, γιατί δέν θά πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι κάθε ψυχή ἔχει τίς δικές της ἀνάγκες καί τήν ἰδιαι-τε-ρότητά της, τήν ὁποία δέν μπο-ροῦμε νά ἀγνοοῦμε.

Φυσικά δέν θά πρέπει νά θεω-ροῦμε ὅτι ἡ ψυχή θά φθάσει στή σωτηρία μόνο μέ τίς δικές μας συμ-βουλές καί τή δική μας καθο-δή-γηση. Ἡ αὐτοπεποίθηση πού μπο-ρεῖ νά ἔχουμε γιά τίς ἱκανότητές μας ὡς πνευματικοί δέν εἶναι κα-λός σύμβουλος γι᾽ αὐτό τό ὑψηλό ἔργο πού μᾶς ἔχει ἐμπιστευθεῖ ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία. Χρειά-ζεται καί ἐμεῖς νά προσευχόμεθα καί νά ζητοῦμε τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί γιά νά μᾶς βοηθήσει νά καθο-δηγήσουμε μέ τόν ἐνδεδειγμένο τρόπο τόν ἄνθρωπο πού ἔχουμε ἐνώπιόν μας, ἀλλά καί γιά νά φωτίσει καί ἐκεῖνον, ὥστε νά κατανοήσει καί νά ἐφαρμόσει μέ τόν καλύτερο τρόπο ὅ,τι θά τοῦ ποῦμε.

Καί καθώς διανύουμε ἀκόμη τήν Ἑβδομάδα τοῦ ἁγίου Λουκᾶ καί τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως εἶναι καί αὐτό ἕνα ἰατρεῖο, ψυχῶν βε-βαίως, θά ἤθελα νά σᾶς ὑπενθυ-μίσω μόνο αὐτό πού εἶπα στήν ὁμιλία μου στήν Ἡμερίδα τῶν ἱε-ρέων γιά τήν ποιμαντική τοῦ ἁγίου Λουκᾶ σχετικά μέ τό μυστήριο τῆς μετανοίας καί τῆς ἱερᾶς ἐξομο-λο-γήσεως.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς ἔδινε μεγάλη ἔμ-φαση σέ αὐτό καί τό θεωροῦσε ὡς ἕνα ἀπό τά ἱερώτερα καί πιό ἀπαι-τητικά ἔργα τοῦ ἱερέως. Γι᾽ αὐτό καί πάντοτε τούς συμβούλευε νά μήν τελοῦν ποτέ πρόχειρα τό μυ-στήριο τῆς ἐξομολογήσεως. Νά μήν τό θεωροῦν μία τυπική διαδικασία, ἰδιαιτέρως στίς περιόδους πρίν ἀπό τίς μεγάλες ἑορτές, στίς ὁποῖες προ-σέρχονται ἄνθρωποι πού δέν προσέρχονται ποτέ ἄλλοτε. Δέν θά πρέπει ἐπ᾽ οὐδενί ἐξαιτίας τῆς κοπώ-σεως ἤ ἐπειδή θεωροῦμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν ἔρχονται συνειδητοποιημένοι νά ἀντιμετω-πί-σουμε τήν ἐξομολόγησή τους ἁπλῶς διεκπεραιωτικά. Μπορεῖ αὐτή ἡ μία, ἡ τυχαία φορά νά εἶναι ἡ ἀφορμή τῆς ἀλλαγῆς τῆς ζωῆς τους πρός τόν Θεό ἤ τῆς ἀπομα-κρύνσεώς τους ἀπό Αὐτόν.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς προέτρεπε τούς πνευματικούς νά μή βιάζονται κατά τήν

ἐξομολόγηση οὔτε νά ἀντιμετωπίζουν τό μυστήριο ὡς μιά τυπική ὑποχρέωση. «Ἄς μή λυ-πόμαστε οὔτε τόν χρόνο οὔτε τόν κόπο. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἔρχονται μέ ἀληθινό φόβο Θεοῦ καί βαθιά μετάνοια.

Ἔρχονται τραυματισμένοι πνευ-μα-τικά καί περιμένουν ἀπό τόν πνευματικό πατέρα νά τούς βοη-θήσει, νά τούς καθοδηγήσει καί νά θεραπεύσει τίς πληγές τῆς ψυχῆς τους. Μέ πόση εὐγνωμοσύνη ἀκοῦν ἕναν ἱερέα πού τούς μιλᾶ μέ ἀγάπη! Καί μέ πόση ἀπογοήτευση φεύγουν, ὅταν συναντοῦν ψυχρό-τητα, ἀδιαφορία ἤ βιασύνη».

Ἀλλά καί πόση ἀπογοήτευση αἰσθά-νονται, ὅταν βλέπουν τόν πνευματικό νά ζεῖ καί νά συμπε-ριφέρεται μέ διαφορετικό τρόπο ἀπό ὅ,τι τόν ἀκοῦν νά τούς συμ-βουλεύει νά ζοῦν καί νά ἀγωνί-ζονται ἐκεῖνοι.

Μέ αὐτές τίς λίγες σκέψεις καί ἀφοῦ εὐχαριστήσω γιά ἀκόμη μία φορά τόσο τόν π. Βασίλειο ὅσο καί τόν π. Ἀθανάσιο, πού θά ἀκού-σουμε στή συνέχεια, παραχωρῶ τό βῆμα στόν πρῶτο ὁμιλητή μας.

